ਰੂਪਾ ਰਾਏ

ਬਨਾਮ

ਦਿ ਨਿਊ ਇੰਡੀਆ ਐਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਟਿਡ ਅਤੇ ਏ.ਐਨ.ਆਰ.

(2019 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 5932)

ਜੁਲਾਈ 29, 2019

[ਅਭੈ ਮਨੋਹਰ ਸਪਰੇ ਅਤੇ ਇੰਦੂ ਮਲਹੋਤਰਾ, ਜੇ.ਜੇ.]

ਮੋਟਰ ਵਹੀਕਲ ਐਕਟ, 1988 – ਧਾਰਾ 166 ਅਤੇ 173 – ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ– ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਉਸਦਾ ਨਾਬਾਲਗ ਪੁੱਤਰ ਇੱਕ ਰਿਕਸ਼ਾ ਵੈਨ ਵਿੱਚ ਸਫ਼ਰ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ, ਇੱਕ ਮੈਟਾਡੋਰ ਵੈਨ ਉਲਟ ਪਾਸਿਓਂ ਤੇਜ਼ ਰਫਤਾਰ ਨਾਲ ਆਈ ਅਤੇ ਰਿਕਸ਼ਾ ਵੈਨ ਨੂੰ ਟੱਕਰ ਮਾਰ ਦਿੱਤੀ- ਰਿਕਸ਼ਾ ਵੈਨ ਵਿੱਚ ਸਵਾਰ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰ ਸੱਟਾਂ ਲੱਗੀਆਂ- ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਨਾਬਾਲਗ ਪੁੱਤਰ ਨੂੰ 70% ਤੱਕ ਉਸਦੇ ਸਰੀਰ ਵਿੱਚ ਸਥਾਈ ਅਪੰਗਤਾ ਸੀ- ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 166 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਾਅਵਾ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ- ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਅਤੇ 2,00,000/- ਰੁਪਏ ਦਾ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ- ਅਪੀਲ 'ਤੇ: ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਕਦਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਅਤੇ ਅਪੀਲ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਦੱਸਣ ਵਿੱਚ ਵੀ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ- ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਨਾਬਾਲਗ ਪੁੱਤਰ ਨੂੰ 70% ਤੱਕ ਉਸਦੇ ਸਰੀਰ ਵਿੱਚ ਸਥਾਈ ਅਪੰਗਤਾ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ ਅਤੇ ਇਹ ਡਾਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ- ਪੀੜਤ ਦੀ ਉਮਰ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਅਪੰਗਤਾ ਦੀ ਹੱਦ, ਹੁਣ ਤੱਕ ਕੀਤੇ ਗਏ ਡਾਕਟਰੀ ਇਲਾਜ, ਪੀੜਤ ਨੂੰ ਮਾਨਸਿਕ ਦਰਦ ਅਤੇ ਤਕਲੀਫ, 2,00,000/- ਰੁਪਏ ਦਾ ਇਨਾਮ ਵਧਾ ਕੇ 10,00,000/- ਰੁਪਏ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ- ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤਾ, 1908 - ਸ. 96.

ਅਪੀਲ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਅਦਾਲਤ

1. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਕਦਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੀ ਅਤੇ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਦੱਸਣ ਵਿੱਚ ਵੀ ਅਸਫਲ ਰਹੀ। ਮੋਟਰ ਵਹੀਕਲ ਐਕਟ, 1988 ਦੀ ਧਾਰਾ 173 ਤਹਿਤ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਪੀਲ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤਾ, 1908 ਦੀ ਧਾਰਾ 96 ਦੇ ਸਮਾਨ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 173 ਅਧੀਨ ਅਪੀਲ ਸ਼ਕਤੀਆਂ

ਦੇ ਦਾਇਰੇ, ਅਪੀਲ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਿਵੇਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਲਈ ਕੋਈ ਵੀ ਆਦੇਸ਼/ਫੈਸਲਾ ਪਾਸ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨਾ ਕਿਉਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਇਸ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ। (ਪਾਰਸ 13, 14) [331-B-C]

ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਸੜਕ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਮਮਤਾ ਅਤੇ ਹੋਰ, **(2016) 4 ਐਸਸੀਸੀ 172;** *ਜੀ. ਸਰਸਵਤੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਰਥਿਨਮਲ ਅਤੇ ਹੋਰ* **(2018) 3 ਐਸਸੀਸੀ 340: [2018] 2 ਐਸਸੀਆਰ 548;** *ਸੈਂਟਰਲ ਬੋਰਡ ਆਫ ਟਰੱਸਟੀਜ਼ ਬਨਾਮ ਇੰਦੌਰ ਕੰਪੋਜ਼ਿਟ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਟਿਡ,* **(2018) 8 ਐਸਸੀਸੀ 443: [2018] 7 ਐਸਸੀਆਰ 1130 - ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ.**

2. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਉਪਰੋਕਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਅਪੀਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਕਿਉਂਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਰੌਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਕੇਸ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਪੀੜਤ-ਨਾਬਾਲਗ ਪੁੱਤਰ ਨੂੰ ਸੱਟਾਂ ਦੀ ਕਿਸਮ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਹੋਈਆਂ ਸੱਟਾਂ ਕਾਰਨ ਉਸ ਨੂੰ ਸਥਾਈ ਅਪੰਗਤਾ ਦੀ ਹੱਦ ਕਿੰਨੀ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 15] [331-D]

3. ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਅਧਿਐਨ 'ਤੇ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਪੀੜਤ, ਭਾਵ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਨਾਬਾਲਗ ਪੁੱਤਰ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਸਰੀਰ ਵਿੱਚ 70% ਤੱਕ ਸਥਾਈ ਅਪੰਗਤਾ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ ਹੈ। ਡਾਕਟਰ ਨੇ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਹਾਦਸੇ ਦੇ ਸਮੇਂ ਨਾਬਾਲਗ ਦੀ ਉਮਰ ਲਗਭਗ ੧੦ ਸਾਲ ਸੀ। ਇਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਖੰਡਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 17] [331-F-G]

4. ਪੀੜਤ ਦੀ ਉਮਰ, ਪੀੜਤ ਨੂੰ ਉਸਦੀ ਛੋਟੀ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਹੋਈ ਅਪੰਗਤਾ ਦੀ ਹੱਦ, ਹੁਣ ਤੱਕ ਕੀਤੇ ਗਏ ਡਾਕਟਰੀ ਇਲਾਜ ਅਤੇ ਸੱਟਾਂ ਕਾਰਨ ਪੀੜਤ ਨੂੰ ਹੋਈ ਬਿਮਾਰੀ, ਮਾਨਸਿਕ ਦਰਦ ਅਤੇ ਦੁੱਖ ਦੇ ਹੱਲ ਲਈ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਡਾਕਟਰੀ ਇਲਾਜ ਅਤੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਹੋਏ ਨੁਕਸਾਨ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, 2 ਰੁਪਏ ਦਾ ਇਨਾਮ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ 00,000/- ਰੁਪਏ ਹੇਠਲੇ ਪਾਸੇ ਜਾਪਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਵਧਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ 10,00,000/- ਰੁਪਏ ਦੀ ਇੱਕਮੁਸ਼ਤ ਰਕਮ ਦਿੱਤੀ ਗਈ - ਉਹ ਪੀੜਤ ਦੀ ਮਾਂ ਹੈ। [ਪਾਰਸ 18 ਅਤੇ 19] [331-G-H; 332-A-B]

<u>ਕੇਸ ਲਾਅ ਰੈਫਰੈਂਸ</u>

(2016) 4 ਐਸਸੀਸੀ 172 **ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ** **ਪੈਰਾ 14** G

[2018] 2 SCR 548 **ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ** **ਪੈਰਾ 14**

[2018] 7 ਐਸਸੀਆਰ 1130 **ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ** **ਪੈਰਾ 14**

ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ: 2019 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 5932

ਕਲਕੱਤਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਮਿਤੀ 04.08.2015 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ 2009 ਦੇ ਐਫ.ਐਮ.ਏ. ਨੰਬਰ 647 ਵਿੱਚ

ਰਊਫ ਰਹੀਮ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਮਨੀਸ਼ਾ ਪਾਂਡੇ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ। B

ਏ. ਜੈਨ, ਸ਼ਿਵ ਭੱਲਾ, ਰਾਮੇਸ਼ਵਰ ਪ੍ਰਸਾਦ ਗੋਇਲ, ਐਡਵੋਕੇਟ

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਿਸ ਨੇ ਦਿੱਤਾ ਸੀ?

ਅਭੈ ਮਨੋਹਰ ਸਪਰੇ, ਜੇ.

1. ਛੁੱਟੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

2. ਇਹ ਅਪੀਲ ਕਲਕੱਤਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ 2009 ਦੇ ਐਫ.ਐਮ.ਏ. ਨੰਬਰ 647 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਅੰਤਿਮ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਮੋਟਰ ਐਕਸੀਡੈਂਟ ਕਲੇਮ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਅਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ, ਨਾਦੀਆ ਦੁਆਰਾ 2005 ਦੇ ਐਮ.ਏ.ਸੀ. ਕੇਸ ਨੰਬਰ 3 ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ 16.02.2008 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ।

3. ਇਸ ਅਪੀਲ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਹੇਠਾਂ ਕੁਝ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਛੋਟਾ ਜਿਹਾ ਨੁਕਤਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ।

4. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾਅਵੇਦਾਰ (ਬਿਨੈਕਾਰ) ਹੈ ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਮੋਟਰ ਐਕਸੀਡੈਂਟ ਕਲੇਮ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ "ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ" ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਦਾਅਵਾ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਗੈਰ-ਬਿਨੈਕਾਰ ਹਨ ਜਿਸ ਵਿੱਚੋਂ ਇਹ ਅਪੀਲ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

5. 19.07.2004 ਨੂੰ, ਜਦੋਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਅਤੇ ਨਾਬਾਲਗ ਬੇਟੇ - ਸੌਰੰਗਸ਼ੂ ਨਾਲ ਇੱਕ ਰਿਕਸ਼ਾ ਵੈਨ 'ਤੇ ਗੱਚਾ ਬਾਜ਼ਾਰ ਬੱਸ ਸਟਾਪ ਵੱਲ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ, ਤਾਂ ਇੱਕ ਮੈਟਾਡੋਰ ਵੈਨ ਨੰਬਰ 1000 ਸੀ। ਡਬਲਯੂਬੀ

57/5270 ਨੇ ਉਲਟ ਪਾਸਿਓਂ ਤੇਜ਼ ਰਫਤਾਰ ਨਾਲ ਆ ਕੇ ਰਿਕਸ਼ਾ ਵੈਨ ਨੂੰ ਟੱਕਰ ਮਾਰ ਦਿੱਤੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਰਿਕਸ਼ਾ ਵੈਨ ਵਿਚ ਸਵਾਰ ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਗੰਭੀਰ ਰੂਪ ਨਾਲ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋ ਗਏ।

6. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਨਾਬਾਲਗ ਪੁੱਤਰ ਸੌਰੰਗਸ਼ੂ ਉਮਰ ਲਗਭਗ 10 ਸਾਲ, ਜੋ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਉਸ ਦੀ ਮਾਂ ਨਾਲ ਯਾਤਰਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਦੇ ਸਰੀਰ 'ਤੇ ਕਈ ਸੱਟਾਂ ਲੱਗੀਆਂ। ਉਸ ਨੂੰ ਹਸਪਤਾਲ ਲਿਜਾਇਆ ਗਿਆ ਜਿੱਥੇ ਉਸ ਦਾ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਇਲਾਜ ਚੱਲਿਆ। ਇਲਾਜ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਹ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਸਦਮੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੈਰਾਪਲੇਜੀਆ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਸੱਜੇ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਦੇ ਨਾਲ ਆਰਥੋਪੈਡਿਕਲੀ ਅਪਾਹਜ ਸੀ. ਹਾਦਸੇ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੂੰ ਲੱਗੀਆਂ ਸੱਟਾਂ ਕਾਰਨ ਉਸਦੇ ਸਰੀਰ ਵਿੱਚ ਸਥਾਈ ਅਪੰਗਤਾ ਦੀ ਪਛਾਣ 70٪ ਤੱਕ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

7. ਇਸ ਨੇ ਮੋਟਰ ਵਹੀਕਲ ਐਕਟ, 1988 (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ "ਐਕਟ" ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਦੀ ਧਾਰਾ 166 ਦੇ ਤਹਿਤ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਵਾਂਝੇਪਨਾਂ, ਅਰਥਾਤ ਮਾਲਕ / ਡਰਾਈਵਰ ਅਤੇ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਦਾਅਵਾ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸੱਟਾਂ ਕਾਰਨ ਉਸਦੇ ਬੇਟੇ ਨੂੰ ਹੋਈਆਂ ਅਪੰਗਤਾਵਾਂ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

8. ਇਹ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਹਾਦਸਾ ਵਾਹਨ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 2 ਦੇ ਡਰਾਈਵਰ/ਮਾਲਕ ਦੀ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਨਾਲ ਗੱਡੀ ਚਲਾਉਣ ਕਾਰਨ ਵਾਪਰਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਹਾਦਸੇ ਦੀ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਕੋਲ ਇਸ ਦਾ ਬੀਮਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਬੇਟੇ ਨੂੰ ਸਥਾਈ ਅਪੰਗਤਾ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਉਸ ਲਈ ਢੁਕਵੇਂ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ।

9. ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੇ ਦਾਅਵੇ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ। 16.02.2008 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਦਾਅਵੇ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰ ਲਿਆ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ 2,00,000/- ਰੁਪਏ ਦਾ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦਿੱਤਾ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਦੁਖੀ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਕਲਕੱਤਾ ਵਿਖੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ। ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜੋ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ (ਦਾਅਵੇਦਾਰ) ਦੁਆਰਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਛੁੱਟੀ ਰਾਹੀਂ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

10. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਸ਼੍ਰੀ ਰਊਫ ਰਹੀਮ ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਸ਼੍ਰੀ ਏ. ਜੈਨ ਦੀ ਗੱਲ ਸੁਣੀ।

11. ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਅਤੇ ਕੇਸ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਨੂੰ ਦੇਖਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਸੀਂ ਅਪੀਲ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹਾਂ ਅਤੇ ਵਿਵਾਦਿਤ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਹੇਠਾਂ ਦਰਸਾਈ ਗਈ ਹੱਦ ਤੱਕ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।

12. ਵਿਵਾਦਿਤ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਅਧਿਐਨ 'ਤੇ, ਅਸੀਂ ਪਾਇਆ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ, ਜੋ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:

ਬੈਂਚ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਸੀਂ ਮੋਟਰ ਐਕਸੀਡੈਂਟ ਕਲੇਮ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਵੱਲੋਂ ਸੁਣਾਏ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਡਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ 'ਚ ਕੋਈ ਗੜਬੜ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

13. ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਕਦਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੀ ਅਤੇ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਦੱਸਣ ਵਿੱਚ ਵੀ ਅਸਫਲ ਰਹੀ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਅਤੇ ਤਰਕ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ, ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਜਾਣਨ ਵਿੱਚ ਘਾਟਾ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਸ ਚੀਜ਼ ਨੇ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕੀਤਾ।

14. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 173 ਤਹਿਤ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਪੀਲ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤਾ, 1908 (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ "ਕੋਡ" ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਦੀ ਧਾਰਾ 96 ਦੇ ਸਮਾਨ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 173 ਅਧੀਨ ਅਪੀਲੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦਾ ਦਾਇਰਾ, ਅਪੀਲ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਿਵੇਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਲਈ ਕੋਈ ਵੀ ਆਦੇਸ਼/ਫੈਸਲਾ ਪਾਸ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨਾ ਕਿਉਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਇਸ ਦੀ ਜਾਂਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ **ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਸੜਕ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਮਮਤਾ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਸੀ।** (2016) 4 ਐਸਸੀਸੀ 172, **ਜੀ ਸਰਸਵਤੀ ਅਤੇ ਓਰਸ ਬਨਾਮ ਰਥਿਨਮਲ ਅਤੇ ਹੋਰ,** (2018) 3 ਐਸਸੀਸੀ 340 ਅਤੇ **ਸੈਂਟਰਲ** ਸੀ

ਟਰੱਸਟੀ ਬੋਰਡ ਬਨਾਮ ਇੰਦੌਰ ਕੰਪੋਜ਼ਿਟ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਟਿਡ, (2018) 8 ਐਸਸੀਸੀ 443.

15. ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਉਪਰੋਕਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਅਪੀਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਕਿਉਂਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ

ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਰੌਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਕੇਸ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਪੀੜਤ-ਨਾਬਾਲਗ ਪੁੱਤਰ ਨੂੰ ਸੱਟਾਂ ਦੀ ਕਿਸਮ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਹੋਈਆਂ ਸੱਟਾਂ ਕਾਰਨ ਉਸ ਨੂੰ ਸਥਾਈ ਅਪੰਗਤਾ ਦੀ ਹੱਦ ਕਿੰਨੀ ਹੈ।

16. ਇਸ ਲਈ, ਇਕੋ ਇਕ ਸਵਾਲ, ਜੋ ਇਸ ਅਪੀਲ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ (ਦਾਅਵੇਦਾਰ) ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਨਾਬਾਲਗ ਪੁੱਤਰ ਨੂੰ ਹੋਈਆਂ ਸੱਟਾਂ ਲਈ 2,00,000/- ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਦੇਣ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਇਆ ਸੀ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਦੂਜੇ ਮੁੱਦੇ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਦੇਣਦਾਰੀ, ਇਸ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਇਸ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਚੁੱਕੇ ਹਨ।

17. ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਅਧਿਐਨ 'ਤੇ, ਅਸੀਂ ਵੇਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਪੀੜਤ, ਭਾਵ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਨਾਬਾਲਗ ਪੁੱਤਰ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਸਰੀਰ ਵਿੱਚ 70% ਤੱਕ ਸਥਾਈ ਅਪੰਗਤਾ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ ਹੈ। ਡਾਕਟਰ ਨੇ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਹਾਦਸੇ ਦੇ ਸਮੇਂ ਨਾਬਾਲਗ ਦੀ ਉਮਰ ਲਗਭਗ ੧੦ ਸਾਲ ਸੀ। ਇਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਖੰਡਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

18. ਪੀੜਤ ਦੀ ਉਮਰ, ਪੀੜਤ ਨੂੰ ਉਸਦੀ ਛੋਟੀ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਹੋਈ ਅਪੰਗਤਾ ਦੀ ਹੱਦ, ਹੁਣ ਤੱਕ ਕੀਤੇ ਗਏ ਡਾਕਟਰੀ ਇਲਾਜ ਅਤੇ ਸੱਟਾਂ ਕਾਰਨ ਪੀੜਤ ਨੂੰ ਹੋਈ ਬਿਮਾਰੀ, ਮਾਨਸਿਕ ਦਰਦ ਅਤੇ ਦੁੱਖ ਦੇ ਹੱਲ ਲਈ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਡਾਕਟਰੀ ਇਲਾਜ ਅਤੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਹੋਏ ਨੁਕਸਾਨ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, 2 ਰੁਪਏ ਦਾ ਇਨਾਮ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ 00,000/- ਰੁਪਏ ਘੱਟ ਜਾਪਦੇ ਹਨ ਪੱਖ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਢੁਕਵੇਂ ਢੰਗ ਨਾਲ ਵਧਾਉਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ।

19. ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਅਸੀਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ 10,00,000/- ਰੁਪਏ ਦੀ ਇੱਕਮੁਸ਼ਤ ਰਕਮ ਦੇਣਾ ਉਚਿਤ ਅਤੇ ਉਚਿਤ ਸਮਝਦੇ ਹਾਂ - ਉਹ ਪੀੜਤ ਦੀ ਮਾਂ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ। ਇਹ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਬੇਟੇ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਪਾਲਣ-ਪੋਸ਼ਣ ਲਈ ਅਤੇ ਉਸ ਰਕਮ ਲਈ ਵੀ ਸਮਰੱਥ ਕਰੇਗਾ ਜੋ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਪਤੀ ਨੇ ਹੁਣ ਤੱਕ ਆਪਣੇ ਬੇਟੇ ਦੇ ਇਲਾਜ 'ਤੇ ਖਰਚ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਖਰਚ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਇਕਮੁਸ਼ਤ ਰਕਮ ਦਿੰਦੇ ਸਮੇਂ, ਅਸੀਂ ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ ਕਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਢੁਕਵੇਂ ਹਨ।

20. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਰਕਮ (10,00,000/- ਰੁਪਏ) 'ਤੇ 6% ਵਿਆਜ ਲੱਗੇਗਾ ਜੋ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਇਸ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਹੋਵੇਗਾ

ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਰਕਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਵਿਆਜ ਸਮੇਤ 2,00,000/- ਰੁਪਏ ਨੂੰ ਐਡਜਸਟ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ

ਕਰੇਗਾ, ਜੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਰਕਮ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦਿਓ ਅਤੇ 3 ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਨੁਸਾਰ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

21. ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਅਪੀਲ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਸਲਾਹ ਫੀਸ 10,000/- ਰੁਪਏ ਹੈ।

ਅੰਕਿਤ ਗਿਆਨ ਦੀ ਅਪੀਲ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Tarun Mehra

Advocate